

Қурилиш соҳасида электрон давлат харидлари қандай амалга оширилмоқда?

» 2-бет

Таъмирлаш ва рақамлаштириш ишлари олиб борилади

» 3-бет

Поликлиника 10 минг нафардан зиёд аҳолига хизмат кўрсатади

» 3-бет

9 АПРЕЛЬ – АМИР ТЕМУР ТАВАЛЛУДИ КУНИ

» 4-бет

О'zbekiston BUNYODKORI

ИЖТИМОИЙ-ИQTISODIY GAZETA

СТРОИТЕЛЬ УЗБЕКИСТАНА

№ 25 (578)

2022 йил 8 апрель, жума

uzbunyodkor

t.me/uzbunyodkor

uzbunyodkori@umail.uz

Газета 2016 йил 2 августдан ҳафтанинг сесанба ва жума кунлари чиқади.

ИНСОН ҚАДРИГА ҚАРАТИЛГАН МАСАЛАЛАР ИЖРОСИ КҮРИБ ЧИҚИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 7 апрель куни ички йўлларни яхшилаш, "Яшил макон" умуммиллий лойихаси доирасида кўчатлар экиш, давлат хизматлари кўрсатишни соддалаштириш масалалари ижроси бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Давлатимиз раҳбари бу учала вазифа ҳам инсон қадри, ҳалқ розилиги билан боғлик, эканини таъкидлadi.

Ҳақиқатан, ичи йўллар ахволи одамларни энг кўп қийнидиган муаммо. Якинда "Ташаббусли бюджет" портali орқали аҳолидан тушган 20 мингта таклиф ёки жами мурожаатларининг 25 фоизи шу масалага оид бўлгани унинг долзарлигидан далолат беради.

Ичи йўллар сифатини яхшилаш бўйича Андикон вилоятидаги янги таъкида бошланган. Цемент ишлаб чиқарувчи корхоналар томонидан кластер ташкил этилиб, 31 та чекка маҳалладаги 23 километр йўл цемент-бетон копламага ўтказилган.

Асфальт ўрнига цементдан фойдаланиш орқали курилишда 600 миллион сўм иктиносидан қилинган, 350 минг долларлик битум импорти учун маблаг тежалган. Энг асоси сиёҳи, ушбу кластер ўзи қурган йўлларни 10 йил давомидан кафолати сақлашни зимиасига олган.

Ушбу таъкида асосида, Коракалпогистон Республикаси вилюйатларда жами 2 минг 300 километр цемент-бетон копламали ичи йўллар барпо этиш вазифаси кўйилди.

Хисоб-китобларга кўра, жорий йил якунни билан маҳаллий цемент ишлаб чиқариш ҳажми 18 миллион тоннага етади. Бу билан ичи ёхтиёжлар тўлиқ қопладиди.

Йўл кластерлари фаолиятини қўллаб-қувватлаш учун 1 майдан бошлаб йўл якунига қадар цемент-бетон қопламали йўл куриш техникалари импорти божонга бояни ва утилизацияни ўйнимидан озод қилинади.

Бундан ташқари, жорий йилда туман марказлари ва шахарларда 670 километр пиёда ва велосипед йўлаклари барпо этиш режалаштирилган. Уларни ҳам цемент-бетондан қуриш, лойиҳалашда дренаж тизимига алоҳида этилишига көрсетилди.

Маълумки, 2 февраль куни бўйи ўтган видеоселектор йиғилишида "Яшил макон" умуммиллий лойихаси доирасида ҳозирги бахор мавсумидаги 125 миллион туп кўчат эквирия рехса қилинган эди. Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, Ўрмон ҳужжалиги давлат қўмитаси ҳамда ҳокимликлар шу пайтгача бажарилган ишлар бўйича ҳисобот берди.

Ҳар бир маҳалла, таълим мусассасалари, ариқлар ва йўл бўйлигида дарахт кўчатлari ҳамда терак қаламчалари экилиши айтилди. 5 ёшдан кам бўлмаган мевали ва манзаралари дарахтларни бир текисда ўтириш бўйича Тошкент шаҳрида бошланган таъкидан бошқа шаҳарларда ҳам жорий қилиш лозимлиги қайд этилади.

Шунингдек, "Яшил макон" умуммиллий лойихаси доирасида янги сурориши тизими ва қудук қазиши ишлари сифати ҳам кўриб чиқилди.

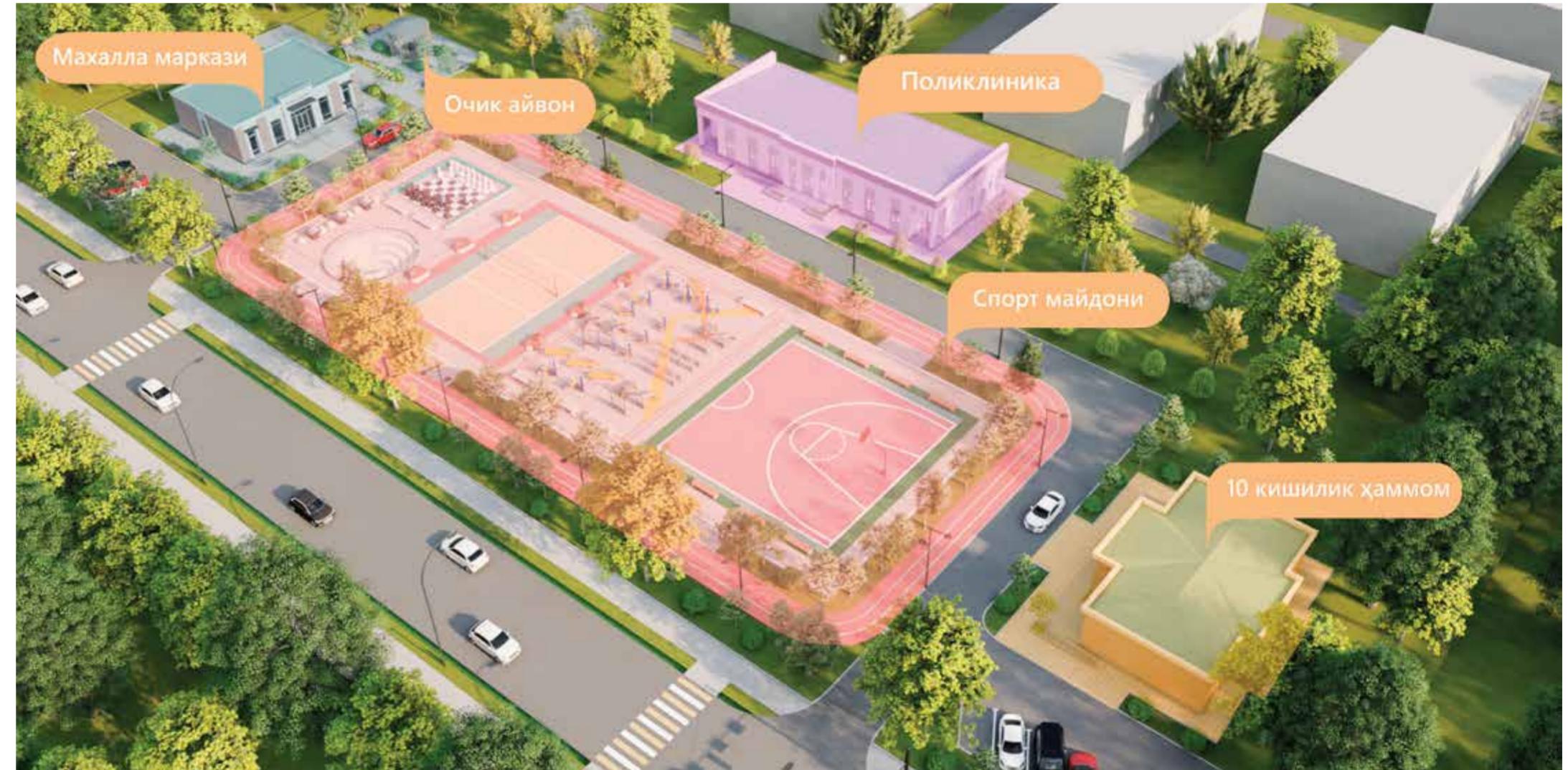
Кун тартибидаги масала – давлат хизматлари кўрсатишни соддалаштириш ва кўлумини кенгайтиришга қаратилди. Аҳолига қулайликни ошириш бўйича навбатданга вазифалор белgilандi.

Хусусан, шу йил 1 июлдан бошлаб 38 турдаги давлат хизматлари учун электрон имзо билан тасдиqlash талаби бекор қилинади, мобил телефон орқали амалга оширилади. 6 турдаги лицензия олиш учун талаблар бекор қилинади. Аҳоли ва тадбиркорлар учун 8 дан ортиқ давлат хизмати бўйича электрон хабардор қилиш тизими жорий этилади. Аҳоли ва тадбиркорлардан коммунал ташкилотларнинг 32 турдаги ҳужжат ва мэълумотномалари талаб қилинади. Ёхтиёжманд оиласалар фарзандлари олий ўкув юртларига тест синовларида иштирок этиш тўловларидан озод этилади.

Умуман, келгуси йил якунига қадар марказлар орқали кўрсатиладиган давлат хизматлари сони ҳозирги 172 тадан 300 тага, мобил иловага орқали 60 тадан 250 тага етказилиши белgilандi.

Худудлarda давлат хизматлари марказлари қуриш бўйича ҳам топшириклар берилди.

ЎЗА.

МИЛЛИЙ ЎЗЛИГИМИЗНИ НАМОЁН ЭТУВЧИ МАСКАНЛАР ПОЙТАХТ КЎРКИГА КЎРК ҚЎШАЖАК

Бугун Ўзбекистонимиз, хусусан, Тошкент ҳар жиҳатдан жуда тез ривожланиб, дунёга ют тумоқда. Ҳар кўн ўнгимизда намоён бўлётгандан бўйиришлар замирида аввало, ҳалқимиз фаронсонлигини таъминлаш ва улар учун қудай шароитларни яратиш гояси музассам. Замонавий архитектура талаблари асосида қурилаётган йўл ва кўпиклар, шинам иморатлар, кўнгилочар масканлар пойтахтимизни қиёфасини янада гўзаллаштирумокда.

Энг муҳими, барча бунёдкорлик ишлари юртбошимизнинг доимий ётиборида эканлигидир. Тошкент шаҳрида ҳар бир янгилини ва ривожланишинг истиқболлари мунтазам равишда давлатимиз раҳбарига тақдим этиб борилмоқда.

6 апрель куни Президентимиз ана шундай қурилиш лойиҳалари тақдимоти билан танишид. Тақдимотда Янги Ўзбекистон кучасида үй-жойлар, маҳалла марказлари, Олимпия шаҳарчаси, "Тошкент-Шарқий" аэропорти ва бошқа иштоотлар қурилиши ҳақида маълумот берилди.

Янги Ўзбекистон кўчаси пойтахтимизнинг энг кўркмак ёчаларидан бирига айланиб боряпти. Охири йилларда у ерда янги боб, кўпик, университет барпо этилди. Энди бу кўча бўйида 610 гектар майдонда үй-жойлар, меҳмонхоналар, кинотеатр, ресторонлардан иборат замонавий маҳмуралар қуриши режалаштирилган. Юртбошимиз аввало, мазкур лойиҳа макетини кўздан кечириди.

Лойиҳага асоссан, бинолар тўрт қаватли, тўрт хил дизайнда бўллади. Биринчи қаватда саёд ва хизмат кўрсатиш мусассасалари фаолият юритади. Ўқори қаватларда хона-донлар ёки меҳмонхоналар бўлади. Кўча бўйида пиёда ва велосипед йўлаклари, ерости ва ерости йилларни мавъиллап, уйларни энергиятежамкор қилиб қуриш, иссиқ ва совуқда мўтадил бўлишини таъминлаш бўйича тавсиялар берди. Иш ўринларини кўпайтиришга алоҳида ётибор қаратиш зарурлигини таъкидлadi.

– Энг муҳими, ҳалқимизга муносиб яшаш шароити ва иш ўринлари яратиш, – деди давлатимиз раҳбари.

» 2-бет

МУНОСИБ ҲАЁТГА МУСТАХҚАМ ЗАМИН

Батир ЗАКИРОВ,
Ўзбекистон Республикаси қурилиш вазири.

Мамлакат тараққиётни даражаси амалга оширилаётган қурилишлар билан ҳам ўтчандади. Шу маънода, бугун мамлакатимизда қурилиш-бунёдкорлик ишлари кўлумини тобора кенгайлик борабертанин дикъатга сазовор. Бинобарин, сенатор, сиёсатшунос Қудратилла Рафиқов мақолосида (бу ўринда Ўзбекистон Республикаси Сенати аъзоси, сиёсатшунос Қудратилла Рафиқовининг "Халқ сўзи" газетасининг шу йил 18 марта сонидаги "Бугун қарсаклар замони эмас!" сарвларни мақолоси назарда тутилмоқда) келтириб ўтилган Президент таъбирига кўра, "агар бу (карз) бўлмаганида ойлик ҳам, метро ҳам бўлмас эди..." .

Мен Тошкентда туғилиб, вояж етганиман. Қасбим қурувчиллик. Шу боис азим шархи миздаги бино ва иштоотлар тарихини яхши биламан. Қурилиш жараёнларини таҳлил кила оламан. Қайд этилгандик, Тошкентдаги кўп қаватли уйларнинг аксарияти 1966 йилдан кейин курилган ва улар, асосан, иккι қаватли эди. Кейинчалик ҳам қурилиш ишлари амалга оширилди. Ўйлар тўрт, беш, тўркиз, ўн иккι, ўн олти қаватли қилиб кўтарилиди. Бунда пишик гиштдан фойдаланилган кўл кедди. 2018 йилдан эса темирбетон панеллардан фойдаланила бошланди. Бу, аввало, қаватлар сони ортиши билан боғлик бўлса, иккинчидан, ишлар кўлами кенгайши билан чамбарчас жараёндир.

2020 йилда пойтахта қурилаётган биноларнинг қаватлари сони кескин ошиди. Ваҳоланки, бунгача Тошкентда 12 қаватдан ортиқ атиги 30 га яқин турар жой бинolari bor эди, холос.

» 2-бет

Эркин Йўлдошев: ИЖТИМОЙ АҲАМИЯТГА ЭГА ОБЪЕКTLAR ҚУРИЛИШИ НАЗОРАТДА

Ижтимоий аҳамиятга эга объектлар, жумладан ободонлаштириши, йўл қурилиши каби кўплаб соҳаларни бюджет маблаблари талон-торож қилиш ҳолатлари кўплаб учрамоқда.

Эндиликда ушбу соҳада Республика штаби ташкил этилди. Мазкур штабга Бош прокурор ўринбосари раҳбарлик килмоқда.

2022 йилга мўлжалланган ижтимоий ва ишлаб чиқарувчи инфраструктурунинг ишларни куришни таъкидларига асосан ташкил этилган Республика штаби ҳамда вилоятларни таъкидларига асосан ташкил этилган прокурорларни раҳбарлигига худудий штаблар фоалият тўлиқ йўлга кўйилди.

Штаблар томонидан дастурлари ижтимоий аҳамиятга эга объектларни ишлаб чиқарувчи инфраструктурунинг ишларни куришни таъкидларига асосан ташкил этилган прокурорларни раҳбарлигига худудий штаблар фоалият тўлиқ йўлга кўйилди. Штаблар томонидан дастурларни ижтимоий аҳамиятга эга объектларни ишлаб чиқарувчи инфраструктурунинг ишларни куришни таъкидларига асосан ташкил этилган прокурорларни раҳбарлигига худудий штаблар фоалият тўлиқ йўлга кўйилди.

» 2-бет

МИЛЛИЙ ЎЗЛИГИМИЗНИ НАМОЁН ЭТУВЧИ МАСКАНЛАР ПОЙТАХТ КЎРКИГА КЎРК ҚЎШАЖАК

1-бет

Ҳисоб-китобларга кўра, биноларда 1 миллион 700 минг квадрат метр савдо ва хизмат қўрсатиш майдони бўлади. Бунинг негизида 14 мингдан ортиқ иш ўрни ташкил этилади. Шунингдек, шубъ кўчада жойлашган "Тошкент-Шарқий" аэропорти инфратузилмасини ривожлантириш, ўйловчилар учун замонавий шароитлар яратиш чоралари ҳам белгиланди.

Жорий йилнинг 30 январь куни ўтказилган тақдимотда маҳалла марказлари барпо этилихаси кўрип чиқилган эди. Бу гал Президент кўрсатмалари асосида қайта ишланган лойиха тақдимот қўлинди. Ўнга кўра, бундай марказларда стадион, ўйн майдончалари, кутубхона, компютерхона, ошхона, ҳаммом ва бошқалар бўлади. Маҳалла ва нуронийлар кўллааб-куватлаш вазирлиги тақлифи асосида ушбу марказлар жойини аниқлаш вазифаси кўйилди.

Ёшпар ўрганинг, инфратузилма борганд жойларни танлаш керак. Маҳалла идорасини ҳам шу ерга жойлаштириш мумкин. Шунда бу жойлар маданият ва маърифат ўнги бўлади. Бу марказларда миллий ўзлигимиз намоён бўлиши керак, – деди Шавкат Миризёев.

Тақдимотда маҳалла фуқаролар йигини комплекси, 10 ўринли ҳаммом, 50 қатнов ўринга мўжжалланган 1 қаватли поликлиника, 100 қатнов ўринга мўжжалланган 2 қаватли поликлиника, 2 қаватли маҳалла фуқаролар йигини савдо машиий хизмат қўрсатиш шоҳобчалари биноларининг намунивий лойихалари намоёнish этилди.

Маҳалла фуқаролар йигини биносини лойихалашда асоссан, энергия тежакор курилиши материалиларидан фойдаланилган ҳамда аҳоли учун бир қатор кулай шарт-шароитлар кўзда тутилган. Яъни, бинога ташриф бурунчи аҳолига хизмат сифатини ошириш учун барча соҳа вакиллари битта очик иш жойларида ("open space") жойлаштирилган. Бинода маҳалла раиси, ҳоким ёрдамчиси, ёшпар етакчиси, хотин-қизлар фоалии, профилактика инспектори хоналари, "Кескагар маслаҳат" гурӯҳи, йигилиш зали ва кутубхона, кўхалин анжомлари сақлаш учун хона, давлат хизматлари маркази ва тикиорат банк вакиллари учун алоҳида хона, маҳалла ҳовлисида фуқаролар кутиши ва ўзаро сұхбат ўтказиш учун айвон (беседка) жойлашиди. Келтирилган талааблар асосида маҳалла биносида камиди 12 та хона, бино куриши ва атрофии ободонлаштириш ҳамда кўкаламзораштириш макасидида ховлиси учун 0,10 га ер майдони тақдимотда этилди.

Шунингдек, иккى қаватли маҳалла фуқаролар йигини, поликлиника ва савдо машиий хизмат қўрсатиш шоҳобчалари биноси намунивий лойихасига кўра, бино 2 қават ва 2 блокдан иборат бўлиши режалаштирилган. Бинонинг 1-блокида маҳалла фуқаролар йигини ва оиласий поликлиника, 2-блокида эса савдо машиий хизмат қўрсатиш шоҳобчалари жойлашиди.

Хабарингиз бор, 2025 йилда Тошкент шаҳрида ёшлар ўртасидаги Осиё ўйинлари ўтказилиши режалаштирилган. Бу нуғузли мусобака учун пойтактимизнинг Яшнобод туманинда Олимпия шаҳарчаси курилиши лойихалаштирилган. Лойихага кўра, шаҳарчача марказида олимпия стадиони, унинг иккى ёнида ёпиқ спорт мажмуналари, сув спорти саройи, машгулот майдончалари, эшқак эшиш ҳавzasи барпо этилди. Мазмурий бино, ёткоҳона, музей ва хўжалик объектлари ҳам курилади.

Хабарингиз бор, 2025 йилда Тошкент шаҳрида ёшлар ўртасидаги Осиё ўйинлари ўтказилиши режалаштирилган. Бу нуғузли мусобака учун пойтактимизнинг Яшнобод туманинда Олимпия шаҳарчаси курилиши лойихалаштирилган. Лойихага кўра, шаҳарчача марказида олимпия стадиони, унинг иккى ёнида ёпиқ спорт мажмуналари, сув спорти саройи, машгулот майдончалари, эшқак эшиш ҳавzasи барпо этилди. Мазмурий бино, ёткоҳона, музей ва хўжалик объектлари ҳам курилади.

ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИНИ ЮРИТИШ БИНОСИ

МАҲАЛЛА ФУҚАРОЛАР ЙИГИНИ КОМПЛЕКСИ

ОИЛАВИЙ ПОЛИКЛИНИКА (100 ҚАТНОВ УЧУН)

Тақдимотда Олимпия шаҳарчаси объектлари қўймасини оптималлаштириш чоралари ҳақида ҳам маълумот берилди. Мутахассислар билан муҳокама асосида мазкур шаҳарчача лойихаси тасдиқланди. Уни сифатли қилиб қуриш зарурлиги таъкидланди.

– Бу мажмуда ҳалқимизга, ёшларимизга мукъ бўйи қолади. Шунинг учун биринчи натижасида яна минглаб юртдошларимиз иш билан таъминланади. Демак, ватанимиз ривожланышдан, тараққий этишдан ва юксалишдан тўхтамайди.

Тошкент шаҳрида хизматлар соҳасини ривожлантириш, жумладан, ерусти метроси остидаги бўш ер майдонларида янги хизмат кўрсатиш ва савдо нуқталарини ташкил

етишига қартилган лойихалар тақдимот қўйини. Самарқанд туризм марказида олиб борилаётган бунёдкорлик ишлари ҳақида ҳам бўлар берилди.

Халқ, бўйиса, уй куради, деган гап юртимизда амалга оширилаётган ва оширилаётган бунёдкорлик ҳақида айтилган бўлса, ажаб эмас. Бу ишоюлар барпо этилиши натижасида яна минглаб юртдошларимиз иш билан таъминланади. Демак, ватанимиз ривожланышдан, тараққий этишдан ва юксалишдан тўхтамайди.

Ўз мухбиризим.

Хабарингиз бор, 2025 йилдан бўшлаб Инвестиция дастурiga кирилган объектлар бўйича пудрат ташкилотлари тендер савдолари асосида ташкил этилди. Натижада, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажхамасининг 2020 йил 18 февралдаги "Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ва ишлаб чиқарли инфратузилма объектларини куриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш бўйича танлов (тендер) ўтказишни жадаллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 91-сонли қарорига мувофиқ, 2020 йилда Инвестиция дастурiga объектларининг бошланғич нархлари 3 трлн 772,5 млрд сум бўлиб, ўтказилган танлов (тендер)лар татнисида 182 млрд сум ёки 4,82 физоиз тежаб қолинади.

Анвало, тизимнинг тараққиёт босқичларига бир назар солсан.

Билимзик, 2020 йилдан бўшлаб Инвестиция дастурiga кирилган объектлар бўйича пудрат ташкилотлари тендер савдолари асосида ташкил этилди. Натижада, Ўзбекистон Республикаси "Давлат харидлари тўғрисида"ги ЎРҚ-472-сонли конуни ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажхамасининг 2020 йил 18 февралдаги "Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ва ишлаб чиқарли инфратузилма объектларини куриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш бўйича танлов (тендер) ўтказишни жадаллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 91-сонли қарорига мувофиқ, 2020 йилда Инвестиция дастурiga объектларининг бошланғич нархлари 3 трлн 772,5 млрд сум бўлиб, ўтказилган танлов (тендер)лар татнисида 182 млрд сум ёки 4,82 физоиз тежаб қолинади.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

Курилиш соҳасида давлат харидларини методологик таъминлаш ва

мувофикаштириш бошкarmasi boшлини.

Ўтган йилда Капитал курилиша танлов (тендер) савдоларини ўтказиш Ўзбекистон Республикаси

9 АПРЕЛЬ – АМИР ТЕМУР ТАВАЛЛУДИ КУНИ

“ТЕМУР ТУЗУКЛАРИ”НИНГ ОЛТИ АСРЛИК САЁХАТИ

Буюк давлат арбоби Амир Темур (1336-1405) ўзининг ўткир ақл-заковати, ноёб етакчилик қобилияти, ҳарбий маҳорати билан жаҳон тарихида муносиб ўрин тулади. Саркарданинг ҳаёт ўйли, давлат бошқаруви, ўз фоалияти давомида эришган муваффақиятлари бир қатор тарихий асарларда, жумладан, “Темур тузуклари” китобида ҳам яққол аксини топган.

Рустам ЖАББОРОВ.

СОҲИБҚИРОН КИТОБ ЁЗГАНМИ?

Маскур шоҳ асар олти асрдан бери дунё жамоатчилиги ётиборини тортиб келмоқда. Айни пайтда унинг турли кўлэзмаси нусхалари ва таржималари дунёнинг турли нуқтапарнида, бир қатор нуғузли кутубхона, музейлар ва шахсий тўпламларда сақланмоқди. Кўплаб танинлар олимлар “Темур тузуклари” устида тадқиқотлар олиб боришган.

Ўтган давр ичидаги мазкур асар Амир Темур томонидан ёзилган, унинг фавтифидан анча кейин яратилган, деган таҳминлар ҳам илгари сурайди. Аммо, асарнинг тили ва услуби, панд-насиҳатларининг Амир Темур сийратига мослиги, чуқур идрок, ўтқир зеҳи ва донишмандинг билан ёзилган, асардаги воқеалар соҳибқиран ҳаёт ҳақиқати қўлини билан ҳаёт ҳақиқати манబалар (Низомиддин Шомийнинг “Зафарнома”си, Шарафиддин Али Яздийнинг “Зафарнома”си, Ибн Арабшохининг “Ажойиб ат-тақдир фи ахбори Таймур” асари ва ҳозо́даги мъалумотларга мос келиши ва бошша бир қатор тарихий фактлар асар бевосита Амир Темур томонидан ёзилганини тасдиқлайди.

Тарихий мъалумотларга кўра, асар даваставвал Амир Темурнинг она тили – эски ўзбек тилида ёзилган. Шарафиддин Али Яздий ҳам юқорида номи тигла олинган асариди Амир Темур давридан унинг ҳаётидаги муҳим воқеаларни ўз ичига олган туркӣ ва фарсий асарлар мавжуд бўлганини айтади. Шу пайтга қадар Амир Темур фоалияти ҳақи-

да унинг ҳаётлигига битилган туркӣ тилдаги асар бизгача етиб келмаганидан, бу ўринда сўз “Темур тузуклари” ҳақида бораёттани таҳмин қилиш мумкин.

Шу бутиб китоб асарлар давомида бир қатор хукмдорлар учун дастурламал вазифасини ўтаган. Эҳтимол Муҳаммад Бобур “Бобурнома”, Абулоғзи Баҳодурхон “Шажари турк” сингари асарларини ёзишларига ҳам айнан соҳибқираннинг мазкур “Тузуклари” турткти берган бўлиши мумкин. Аммо, афускиси, асарнинг туркӣ тилда битилган илк кўлэзмаси ҳанузгача топилгани ўйк. Бу дурдона асар топилганида, тархимизнинг бизга маъмул бўлмаган саҳифалари очилиши баробарида, ўзбек мумтоз адабиёти ҳам янга бир гўзал дурдона билан бойиган бўлар эди.

ЯМАНДАН ТОПИЛГАН “ТУЗУКЛАР”

Бугун бизгача етиб келган хилма-хил кўлэзмалар ҳажми, таркиби, услуби нуқтани назаридан бир-бирдан фарқланади. Бизга етиб келган кўлэзмаларнинг энг қадимигиси XVII асрга мансуб бўлиб, у Бобурйлар ҳукмронлиги даврида, Хиндистонда куририлган. Китоб мўқаддимасидаги битилишина, Арграда Бобурйлар саройида хизмат кўлган шоир ва таржими Абу Толиб ал-Хусайний ал-Оризий ат-Турбатий Маккам мукаррамада ҳажамалларини бажариб, ортга қайтаётганида Яман ҳукмдори Жаъфар Пашонинги кутубхонасида туркӣ тилда битилган бир нуёб кўлэзмага дуч келади.

Таржимоннинг ёзишича, бу асарда Соҳибқиран Амир Темурнинг етиб ёшдан етмиш ёшгача бўлган даврида бошидан кечирган саргузаштлари, давлат бошқаруви усуллари, вазир ва амирилари, фарзандларига ҳукмронлик борасида берган маслаҳатлари ва йўл-йўрүйлари ўрин олган.

Ат-Турбатий бу бебаҳа кўлэзмани ўзи билан олиб келган ва уни секин-асталик билан фарсий тилга таржима қила бошлаган. 1637 йилда асар таржимасини тўла-тўқис битказиб, уни Бобурий ҳукмдор Шоҳжоҳонга (1628-1659) тухха этиган.

Шоҳжоҳон асар билан танишиб чиққача, ундиғи воқеаларни Шарафиддин Али Яздийнинг “Зафарномаси” билан таққослаб чиқиши Декан музофоти фавждори Муҳаммад Афзод Бухорийга топшириб, хотат во муррахилар узларидан кўшган ортича тағисилотларин ўтириб ташлаши буоради.

Мазкур асарнинг шу пайтгача етиб келган барча кўлэзмаси ва тошбосма нусхалари учун айнан Абу Толиб ал-Хусайний ат-Турбатийнинг таржимаси асос бўлиб хизмат қилган.

ҚАЙТА-ҚАЙТА ЎГИРИЛГАН

Марказий Осиёда ҳукм сурған хонликлар даврида ҳам бу асарга жуда катта қизиқиши билдирилган. Шу боис, мазкур асарнинг форсий кўлэзмаси бир неча бор куририлган. Асли ўзбек тилда битилган бу асарни тақдир тақозоси билан янга шу тилга таржима қилишига ёхтиёж туғилган. Сўнгги иккя аср давомида “Темур тузуклари” бир

неча бор тилимизга ўғирилган. 1836 йилда Кўккон хони Муҳаммад Алихон (1822-1841)нинг бўйргига кўра, Хўжанд қозиси Набижон Маҳдум Ҳотиф мазкур асарни қисман таржима қилган. 1856-1857 йилларда Хива хонлигига мазкур асарни Муҳаммад Юсуф Рожий қисқартирилган холда ўзбеклаштирган. Орадан бир ил ўтиб, Хивада янга бир таржимон Пахлавон Ниёз Девон – Комил Хоразмий асар асосида, Муҳаммад Ризо Оғаҳий тасвиясига кўра, янги асар яратган. Мазкур асарларнинг кўлэзмалари буоруги кунда Россия Фанлар академияси Шарқ кўлэзмалари институтида сақланмоқда.

1867 йил таникли аллома Алихонтўра Согуний (1885-1976) асарнинг ўрта Осиё ва Қозогистон мусулонлари бош идорасининг кутубхонасида сақланётган форсий кўлэзмасидан ўзбек тилига таржима қилиб, унинг бир қисмини “Гулистан” журналида ёзлан қилган.

Истиқолол йилларда Амир Темур шахсига бўлга муносабат тубдан ўзгарди. 1996 йилда буюк саркарданинг 660 йиллиги ҳалқаро миқёсда кенг нишонланди. Тошкент, Самарқанд ва Шаҳрисабз шаҳарларида Амир Темурга муҳташам ҳайкаллар ўрнатиди. Ўзбекистонда улуг саркарда номи билан аталадиган “Амир Темур ордени” таъсис этилди. Буларганинг бари ўзбек ҳалқининг буюк Соҳибқиранга бўлган сўнмас ёхтироми намунаси бўлди.

“Темур тузуклари” бир неча бор нашр қилинди. Асарнинг турли факсимиле нусхалари ҳам ўқувчилар ёзтиборига ҳавола берилди.

ТАРИХИМИЗ КЎЗГУСИ

Назокат УСМОНОВА,
Ўзбекистон мұхабири.

Ҳаҷонда Соҳибқиран Амир Темур буюк давлат арбоби, мөхир саркарда, илм-ған ҳомийси сифатида таърифланиси келинади. Олимларнинг фикричча, қадим ўзбекистон заминидан чиқкан бирорта шахс юршикий фактуларни ёзигандаги дипломатик алоқаларнинг қизигин тус олганни ўша давнинг энг ётибори воқеаларидан бирор бўлган.

Пойтахтимиз марказида 1996 йилининг 18 октябринда улуг Соҳибқиран бобомиз ўзиниң таваллудининг 660 йиллигига кенг нишонланётган бир фараҳбахш паллади Таримурйлар тарихи давлат музейининг очилиши халқимиз учун ҳақиқий маҳнода катта байрагмада айланиси кетди. Музей биноси ўзида Таримурйлар даври ва замонавий мөъморчилик санъати услубларини мухассамлаштирган.

Бино Амир Темур давридан саройлар кўринишидан курилган ахамиятлариди. Ушбу музей Амир Темур ва таримурйлар даврида илм-ған, маориф ва маданиятини юқсанади, даражадаги тараққиётни ҳақиқоний акс этириш ва кенг тарғиб қилишга самарали ҳисса кўшиб келмоқда. Айни пайтда бу ерда тарихий, маданияий, мәърифий фанларнинг етакчи йўналишлари бўйича илмий-амалий тадқиқотлар олиб бориши, республика ва хорикий мамлакатлар жамоатчилигини темурийлар даври тарихини илмий жиҳаддан ўрганишни юртимиз мәхмонларига наимойиш этишда бетакор кўзгу вазифасини таътфатни шубҳасиз.

Музейнинг “Матнавият ва мърифат” бўлими темурийлар даври тарихини илмий жиҳаддан ўрганишни юртимиз мәхмонларига наимойиш этишда бетакор кўзгу вазифасини таътфатни шубҳасиз.

Таримурйлар тарихига оид манбаларни тўлаш бўйича излашнишларни кучайтириш, Амир Темур ва темурийларнинг ҳаҷон ғанни маданиятини юқсанади, унга оиди, ҳаёт ҳақиқати қўшилган асарнинг тартибига оиди.

Мозийгоҳнинг “Экскурсиялар” бўлими Амир Темур ва темурийлар даври тарихини экспонатлар, турли ашёвий топилмалар, ёзма манбалар, маданий ва мънавий-мәърифий тадбирлар ташкил этишга алоҳида каратмоқда.

Мозийгоҳнинг “Экскурсиялар” бўлими Амир Темур ва темурийлар даври тарихини экспонатлар, турли ашёвий топилмалар, ёзма манбалар, маданий ва мънавий-мәърифий тадбирлар ташкил этишга алоҳида каратмоқда.

Ушбу барборук маскандан наинки олимлар ва илм-эззиҳи ахли, балки меҳнат жамоатлари вакиллари, талабалар, фахрий меҳмонлар орасидан кенг тарғибот ишларини олиб боромқада.

Ушбу барборук маскандан наинки олимлар ва илм-эззиҳи ахли, балки меҳнат жамоатлари вакиллари, талабалар, фахрий меҳмонлар орасидан кенг тарғибот ишларини олиб боромқада.

Амир Темур бутиб келган ашёларнинг асосий қисми археологик экспедицияларда топилган ашёлардан ибобат бўлиб, бир қисми республикасизи очилиши халқимиз учун ҳақиқий маҳнода катта байрагмада айланиси кетди. Музей фондларидан оиди, Амир Темур таримурйлар даври музей экспозициясидан 1000дан ортиқ экспонат жой олган.

Бугунги кунда ушбу мозийгоҳда “Фондлар ва архив”, “Матнавият ва мърифат”, “Экскурсиялар”, “Экспозициялар” кўргазмаларни илмий тадқиқотлар оиди. Амир Темур таримурйлар даври музей экспозиатлар оиди. Амир Темур таримурйлар даври музей экспозиатлар оиди.

Ха, бугунги кунда пойтахт марказида шахримиз кўргига кўрк қўшиб турган Темурийлар тарихи давлат музейи улуг Соҳибқиран бобомиз Амир Темур ва темурийлар тарихига оид билимларимизни бойтишида, бу борадаги тарихий салоҳиятимизни юртимиз мәхмонларига наимойиш этишда бетакор кўзгу вазифасини таътфатни шубҳасиз.

Ха, бугунги кунда пойтахт марказида шахримиз кўргига кўрк қўшиб турган Темурийлар тарихи давлат музейи улуг Соҳибқиран бобомиз Амир Темур ва темурийлар тарихига оид билимларимизни бойтишида, бу борадаги тарихий салоҳиятимизни юртимиз мәхмонларига наимойиш этишда бетакор кўзгу вазифасини таътфатни шубҳасиз.

Да чоп этиш, Таримурйлар даври тарихини долзарб муммалорига доир китоблар, рисолалар, мақолалар чоп этиш, маънавий-мәърифий тадбирлар ташкил этишга алоҳида ётибори каратмоқда.

Мозийгоҳнинг “Экскурсиялар” бўлими Амир Темур ва темурийлар даври тарихини экспонатлар, турли ашёвий топилмалар, ёзма манбалар, маданий ва мънавий-мәърифий тадбирлар ташкил этишга алоҳида каратмоқда.

Мозийгоҳнинг “Экскурсиялар” бўлими Амир Темур ва темурийлар даври тарихини экспонатлар, турли ашёвий топилмалар, ёзма манбалар, маданий ва мънавий-мәърифий тадбирлар ташкил этишга алоҳида каратмоқда.

Ушбу барборук маскандан наинки олимлар ва илм-эззиҳи ахли, балки меҳнат жамоатлари вакиллари, талабалар, фахрий меҳмонлар орасидан кенг тарғибот ишларини олиб боромқада.

Ушбу барборук маскандан наинки олимлар ва илм-эззиҳи ахли, балки меҳнат жамоатлари вакиллари, талабалар, фахрий меҳмонлар орасидан кенг тарғибот ишларини олиб боромқада.

Амир Темур бутиб келган ашёларнинг асосий қисми археологик экспедицияларда топилган ашёлардан ибобат бўлиб, бир қисми республикасизи очилиши халқимиз учун ҳақиқий маҳнода катта байрагмада айланиси кетди. Музей фондларидан оиди, Амир Темур таримурйлар даври музей экспозициясидан 1000дан ортиқ экспонат жой олган.

Бугунги кунда ушбу мозийгоҳда “Фондлар ва архив”, “Матнавият ва мърифат”, “Экскурсиялар”, “Экспозициялар” кўргазмаларни илмий тадқиқотлар оиди. Амир Темур таримурйлар даври музей экспозиатлар оиди. Амир Темур таримурйлар даври музей экспозиатлар оиди.

Ха, бугунги кунда пойтахт марказида шахримиз кўргига кўрк қўшиб турган Темурийлар тарихи давлат музейи улуг Соҳибқиран бобомиз Амир Темур ва темурийлар тарихига оид билимларимизни бойтишида, бу борадаги тарихий салоҳиятимизни юртимиз мәхмонларига наимойиш этишда бетакор кўзгу вазифас